

Elder's Lohengrin besproken in Wagner Spectrum

door Jan Achten

Mark Elder

In december 2015 vonden er twee uitvoering van *Lohengrin* plaats in Het Concertgebouw. Het KCO stond onder leiding van Mark Elder en er trad een complete sterrencast aan bestaande uit: Klaus Florian Vogt (*Lohengrin*), Camilla Nylund (*Elsa*), Falk Struckmann (*Heinrich der Vogler*), Evgeny Nikitin (*Telramund*), Katarina Dalayman (*Ortrud*) en Samuel Youn (*Heerrufer*). Verder werkten mee het Groot Omroepkoor en het Koor van De Nationale Opera. Deze uitvoering zal eenieder nog wel voor de geest staan. Inmiddels is deze *Lohengrin* op cd uitgebracht en die is in Wagner Spectrum van 2017/2 (samen met uitvoeringen van *Parsifal*, *Die Walküre* en *Götterdämmerung*) besproken. Hieronder volgt het deel over *Lohengrin* in vertaling, waar lezers hun eigen ervaring tegenover kunnen stellen.

Recensie in Wagner Spectrum

Als invaller, maar met voldoende verleden om op de uitvoering zijn stempel te drukken, dirigeerde Elder in 2015 *Lohengrin* met het glanzend spelend Concertgebouworkest in Amsterdam. De briljante en transparante klank doen meestal aan Rudolf Kempe denken, die Elder nog op de bok heeft meegemaakt (zij het niet bij Wagneruitvoeringen). Kenmerkend voor Elder's aanpak is bovendien de nauwkeurige balans van de dramatische contrasten in de tempi en schakeringen, in verbinding met de gezongen tekst, en zijn zinvolle frasering. In het zangers ensemble betekent dat: onder Elder wordt in deze *Lohengrin* helderder dan gewoonlijk tussen recitatieven en aria's gewisseld. Niet voor niets is Elder ook een specialist voor de Italiaanse opera van de 19^e eeuw, in het bijzonder Donizetti en Verdi.

In het geval van Evgeny Nikitin als Telramund (om meteen een zwakte in de opname te vermelden)

voert dit er toe (bij gebrek aan de anders door zangers geprefereerde optie) dat elke toon met volle kracht naar buiten geslingerd wordt waar imposante afzonderlijke woorddelen tegenover quasi toonloze noten staan. Ook verraad de steeds opmerkelijk tekstzekere Klaus Florian Vogt in de titelpartij (in vergelijking met zijn eerdere *Lohengrin*-optredens) een grotere spanning door een minder evenwichtig vibrato. Het is echter in de positieve betekenis zo mogelijk Vogts meest "menselijke" interpretatie van deze rol.

Passend daarbij ontwikkelt Katarina Dalayman (die vaker onder Elder gezongen heeft) haar roluitbeelding van Ortrud uit haar donkere middenregister, regelrecht verleidelijk als een navolger van Venus resp. voorgangster van Kundry. De dramatische hoogte lukt haar echter pas aan het einde in de slotscène en dan slechts nog met krap aangesneden hoge tonen. Net als eerder in Bayreuth blijft Samuel Youn als Heerrufer onopvallend, terwijl Falk Struckmann met een declamatorisch pregnante koning Heinrich en Camilla Nylund als nuancerijke Elsa hun roluitvoering sinds de Frankfurter uitvoering onder Bertrand de Billy duidelijk verfijnd hebben en goed weten om te gaan met Elder's uitvoeringen.

Een ieder zal zich de rol van de figuranten herinneren. Ik was een van hen en maakte daarom ook de repetities mee. We zaten er vaak vol gène bij: zoals Elder tekeer kon gaan tegen het orkest! We vreesden voor een slechte uitvoering. Maar dan komt die uitvoering: Elder is de ontspannenheid zelve en de rest behoeft geen nadere uitleg.

